کتابدار ۲.۰
مجله ای فناوری، مهارتی و کاربردی برای کتابخانه ها و کتابداران ایران
شاپا: ۲۴۲۴-۲۰۸۰

سفیر خواندن

اهمیت خواندن تا جایی است که سازمان ملل حق خواندن را جزء حقوق کودک به حساب آورده است، لذا نقش بازی و سرگرمی در یادگیری کودکان و رشد هوشمندی آنان نیز امری بدیهی است. از آنجا که دبیرکل محترم نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور سال ۱۳۹۵را به‌عنوان سال «خواندن» در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور معرفی کردند، و این فرصتی است برای همه، از کودکان، والدین، پدربزرگها و مادربزرگها گرفته تا ناشران، مدارس، کارفرمایان و رسانه های همگانی که برای غنی سازی کتابها و تشویق به خواندن به هم بپیوندند. ما کتابداران برای موفقیت نیاز به پشتیبانی فعال مردم و سازمانها در سراسر کشور داریم.

از نظر نگارنده، کودکان، سفیر خواندن خانواده ها هستند. یعنی چه؟

طرح "سفیر خواندن":

"خواندن"، هم سرگرمی است و هم امری مهم و اساسی. بنابراین طرح "سفیر خواندن" طرحی است که سرگرمی و مبانی خواندن را برای کودکان و نوجوانان در سطح شهرستان سروآباد از توابع استان کردستان تبلیغ می کند، خاستگاه این طرح، سرگرمی های خواندن در کار صدها "داوطلب خواندن" در بین اعضای کتابخانه های عمومی میباشد، بسیار خوشحالیم که این طرح را به عنوان راهنمایِ تشویق خواندن به خانواده ها معرفی می کنیم.

- پیشنهادهایی برای تشویق بچه ها به خواندن:

بیشتر کودکانی که به مدرسه می روند راهکارهای خواندن را می آموزند. اگر کودکان از خواندن همراه با سرگرمی خوششان بیاید و برای کتابخوانی اشتیاق نشان دهند، برای کسب مهارتهای خواندن مجهزترند. به هر حال خواندن تنها یک مهارت نیست، خواندن یک حادثه ی بزرگ است. پیوسته جستجوگر راههایی باشید که خواندن را با شعف و خوشی مرتبط سازد، زیرا کودکان به طور طبیعی دوست دارند بازی کنند و سرگرمی داشته باشند، بدون اینکه خسته شوند. کودکان هر قدر بیشتر بخوانند و از خواندن بیشتر لذت ببرند، مهارتهای بیشتری کسب می کنند. از فشار و سرخوردگیایی که تأکید بیش از حد بر خودِ مهارت خواندن ایجاد می کند، بپرهیزید.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

- بلند خواندن

الف) با هم بخوانید: روزانه ۱۵ تا ۲۰ دقیقه برای کتابخوانی با کودک وقت صرف کنید. به جای اینکه برای او کتاب بخوانید با او و همراه او کتاب بخوانید. این کار شما را به جای یک فرد بزرگتر یا خواننده ی داستان به یک رفیق و شریک تبدیل می کند. اگر وقت این کار را ندارید از برادر یا خواهر بزرگتر، پرستار، پدر یا مادر بزرگ کودک بخواهید این کار را انجام دهد. ما دو راهکار ساده ی کتابخوانی مشارکتی را به شما ارائه می کنیم. خودتان هم می توانید راهکارهای دیگری انتخاب کنید.

پژواک خواندن: ابتدا شما یک جمله را بلند بخوانید، سپس کودک همان را تکرار کند. این کار باعث می شود کودک با حالت و بدون اینکه گیر کند، بخواند.

نوبتی خواندن: شما یک جمله یا یک صفحه از کتابی را بخوانید، سپس کودک شما جمله یا صفحه بعد را بخواند. ابتدا از کتابهایی استفاده کنید که بیشتر عکس دارند و مصور هستند و در هر صفحه فقط چند جمله نوشته شده است. بعد از کتابهایی استفاده کنید که فصلهای کوتاه دارند. کم کم می توانید شما یک فصل از کتاب را بخوانید و کودک فصل بعدی را بخواند.

- تکرار کنید

کودکان دوست دارند صدای خود را از ضبط صوت بشنوند. از این علاقه استفاده کنید و به درست خواندن آنان کمک کنید. یک صفحه از کتاب را به کودک بدهید تا چندین بار بخواند. در هنگام خواندن، صدای او را ضبط و سپس آن را پخش کنید. تا جایی که کودک می خواهد این کار را تکرار کنید. مطمئن شوید که کودک هر بار بهتر از بار قبل خوانده است. شما هم با گفتن جملاتی مانند "این بار بهتر شده" او را تشویق کنید. بچه ها خوشحال می شوند که صدای خود را بشنوند اما از اینکه می بینند اشتباه خوانده اند نیز آزرده می شوند. بدون اینکه لازم باشد اصرار کنید خودِ کودک احتمالا به تکرارِ خواندن ادامه می دهد تا اینکه به حد مطلوبی از خواندن برسد.

- نقاشی کنید و بگویید

نقاشی به کودکان کمک می کند داستانی را که شما برایشان می خوانید مجسم کنند و برای ساختن داستان جدید الهام بگیرند. قلم و کاغذ را در اختیار کودکانتان قرار دهید و داستانی را با صدای بلند برای او بخوانید. کودکان را تشویق کنید برای داستان یک نقاشی بکشند. ضمن کار از آنان بپرسید "خوب، بعد چه اتفاقی می افتد؟" یا "داری چه کار می کنی؟" و مانند آن. این نوع پرسشها باعث می شود کودک درباره ی کاری که می کند و جوابی که می دهد فکر کند. کودکان را ترغیب کنید پیش از اینکه کتاب را ورق بزنید عکسها را ببینند.

- جایزه بدهید

هر چقدر کودک شما بیشتر کتاب بخواند شانس بیشتری برای بردن جایزه دارد. کودکان از قرعه کشی و جایزه گرفتن لذت می برند. از این علاقه استفاده کنید و یک بازی ترتیب بدهید تا هم کتاب بخوانند و هم لذت ببرند. تعدادی کارت مقوایی یک اندازه تهیه کنید، هر یک از کودکان و نیز اعضای خانواده مشخصات کتابی را که می خواند همراه با نام خود روی کارت می نویسد و در داخل جعبه می اندازد. ماهی یکبار در هر زمان مشخصی اعضای خانواده دور هم جمع می شوند و مراسم قرعه کشی را انجام می دهند. خردسالترین کودک کارتهای داخل جعبه را خوب به هم میزند و یکی از کارتها را بیرون می آورد تا نام برنده معلوم شود و به برنده یک جایزه که از پیش تهیه شده است، بدهید. بقیه کارتها به جز کارت برنده را برای قرعه کشی بعد نگهدارید.

- فیشنویسی خانوادگی

خواندن را به عنوان ارزش در خانواده نهادینه کنید. برادرها و خواهرهای بزرگتر کتابهای خوبی را که خوانده اند به بچه های کوچکتر توصیه کنند و آنها را در اختیارشان قرار دهند. برای سرگرمی فیشنویسی از جعبه ی کفش یا هر جعبه ی مقوایی مناسبی که در دسترس دارید، استفاده کنید. میتوانید کتابها را برحَسب موضوع ها و مطالبی که خود کودکان دوست دارند دسته بندی کنید؛ مانند کتابهای مصور، کتابهای قصه، کتاب شعر و نظایر آن. به این صورت عمل کنید، هر کودک

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

کتابی را که میخواند روی یک کارت عنوان کتاب، نام نویسنده، اینکه آن را از کتابخانه امانت گرفته یا نه و اطلاعات دیگر را مینویسد و در جای مناسب در جعبه قرار میدهد. میتوان برخی نکات جالب و مهم را هم روی کارت یادداشت کرد. حالا وقتی کودک برای پرسیدن سؤالی نزد شما می آید نقش کتابدار کتابخانه را ایفا کنید و او را به طرف فیشهای خانوادگی هدایت کنید.

- شیوه ی اجرا:

ابتدا شرح طرح مزبور به صورت بروشور در اختیار اعضاء کتابخانه های عمومی قرار می گیرد، و با اعلام آمادگی داوطلبان، کارت ویژه آنها از سوی کتابداران صادر میشود که به عنوان مبلغ و مروج و تغییردهنده نگرش خانواده خود به امر کتاب و کتابخوانی در نهاد کتابخانه ی عمومی معرفی میشوند. سپس به صورت هفتگی یا ماهیانه گزارش فعالیتهای خانوادگی خودشان را (به شیوه های حضوری، پست الکترونیک کتابداران، کانال تلگرامی کتابخانه ای که عضو هستند و غیره) به کتابخانه ها تحویل میدهند؛ در نهایت همه داوطلبان به همراه خانواده های محترم در همایشی مورد تشویق و تقدیر قرار خواهند گرفت.

lib2mag.ir

نمونه کارت داوطلبان طرح سفیر خواندن

سخن پایان:

از آنجا که فعالیتهای تربیتی از خانواده شروع می شود؛ محیط و شرایط خانواده و روش تربیتی و آموزش والدین نقش مؤثری در انس کودک با کتاب دارد. کودکی که با کتاب آشنا می شود برای همیشه از همنشینی و دوستی با کتاب لذت خواهد برد. کودک تخیلات شیرین و بلندپروازانه خود را با مطالب و قصه های درون کتاب پیوند می دهد و ناخودآگاه روح و روان کودکانه خود را تغذیه می کند. بنابراین با اجرای طرح "سفیر خواندن" کتابخانه های عمومی می توانند در امر آگاهی بخشی و آگاه بودن خانواده ها راهگشا باشند. اهمیت طرح"سفیر خواندن" از آنجا ناشی می شود که کودکان و بزرگسالان شهرستان سروآباد و کل استان کردستان مانند دیگر نقاط کشور از نظر مطالعه و خواندن در حد مطلوبی نیستند لذا توجه

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

به این مسئله با اجرای طرحه هایی خلاقانه از سوی خانواده ها و نهاد کتابخانه های عمومی برای کودکان از همان اوان کودکی (از طریق سرگرمی های شاد و جذاب خواندن) می تواند به حل این مشکل و پرورش قدرت تفکر و تحلیل بچه ها کمک کند. امید است "خواندن" فرصت خوبی برای خوشی شما فراهم سازد.

برای دانلود اینفوگرافی این مطلب اینجا کلیک کنید.

در قسمت بعدی گزارشی از اجرای طرح "سفیر خواندن" در شهرستان سروآباد را دنبال کنید.

منبع راهنما برای انتخاب سرگرمی های خواندن:

بلجفورد، روی (۱۳۸۱). راهنمای خانواده برای ترغیب کتابخوانهای کودک و نوجوان (ترجمه ی سیروس حدوت و علی اکبر مرعشی). تهران: سروش (انتشارات صداوسیما).

نویسنده:ژیلا سعیدی

lib2mag.ir

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها):	ژیلا سعیدی
عنوان مقاله:	سفیر خواندن
عنوان مجله:	کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: 2.0 i-Kitbdr)
دوره مجله(Vol):	۲
شماره مجله(Issue):	۴
سال(Year):	۱۳۹۵
شناسه دیجیتال(DOI):	
لینک کوتاه:	http://lib2mag.ir/5997

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.